

Zpráva ze studijní cesty do Boloni ve dnech 13.1. – 15.1.2014 - Projekt D-Air

Účastníci: Martin Jareš - ROPID, Patrik Macho – Středočeský kraj, Marek Zděradička - IPR, René Pekárek – místostarosta Prahy 6, Vladimír Vytiska a Katka Vojvodíková - PAR

Doprava letecky a ubytování v hotelu Roma. Všechny náklady byly hrazeny z rozpočtu projektu.

Studijní cesta byla spojena s workshopem a schůzkou partnerů projektu – tzv steering committee.

Vše probíhalo po italsku, počínaje mírným zmatkem, nedostatkem míst během prvního dne jednání, spoustou široce tématicky rozkročených prezentací, z nichž některé byly velmi mnohomyšlné až po velkou pohostinnost, zajímavé nápady a projekty v oblasti ochrany a prevence v oblasti životního prostředí a samozřejmě skvělé jídlo.

První den jednání projektových týmů byl především o definování a popisu dobrých zkušeností identifikovaných během dosavadních studijních cest a o jejich začlenění do tzv. **Implementačních plánů. Tyto plány budou jedním z hlavních výstupů našeho projektu a také důležitým nástrojem pro naše domácí snahy o prosazení pozitivních změn v dopravě a snížení uhlíkové stopy.**

Boloňa je významné střeđoitalské město s bohatou historií (univerzita z roku 1088) a průmyslem například výroba motocyklů Ducati či luxusních aut Maserati a Lamborghiini. Je součástí regionu Emilia Romagna a centrem jedné z jeho devíti provincií.

Hostitelem byl Odbor pro urbanistické plánování a rozvoj dopravy, tedy cosi jako náš Institut pro plánování a rozvoj hl. města Prahy. Významný rozdíl, který byl patrný i na tématech a teritoriálním zaměření přednášek je v tom, že tento odbor je zřízen v rámci Provincie Boloňa a zabývá se tedy celým metropolitním regionem.

Hlavní témata byla následující:

- Udržitelný rozvoj města a role letiště v tomto procesu
- Veřejná doprava a její organizace v regionu, provincii i samotném městě – intermodalita se zaměřením na rozvoj vysokorychlostní železnice
- Letiště a doprava v jeho okolí – infrastruktura, organizace, zaměstnanecké jízdné
- Efektivnost a úspora energií – Sdružení obcí a měst pro snižování energetické náročnosti a využívání alternativních energií

- Rozvoj letiště a ochrana ŽP, včetně snižování uhlíkové stopy – zapojení do ACA
- Projekt výsadby zeleného pásu na severním okraji letiště
- Energie a udržitelný rozvoj – přednášky profesorů Boloňské univerzity
- Elektromobilita

Doprava v okolí letiště

Specifický charakter města z pohledu urbanizace je dán sevřeným charakterem historického středu, který omezuje využití kolejové dopravy v centru města. Město je však až na hranici centra propojeno s regionem **metropolitní železnicí**, která svými osmi linkami propojuje 87 stanic ve 34 městech a obcích. Opět jsme se setkali s principem **společné organizace dopravy ve městě a jeho okolí** podobně jako na předchozích studijních cestách. Základem tohoto principu je regionální uspořádání, které mezi kraj a město vkládá samosprávné provincie v jejichž kompetenci je mimo jiné i doprava. V loňském roce italská vláda navíc určila **devět tzv. metropolitních**

oblastí v okolí velkých měst a Boloňa je samozřejmě mezi nimi. Těmto oblastem bude vzhledem ke specifickému charakteru a značné šíři prstence v okolí velkoměst kde se prolíná městský a venkovský typ osídlení se všemi nároky na infrastrukturu, dopravu a služby věnována zvláštní pozornost.

Doprava na letiště, které je vzdáleno od centra pouhých 6 km, je zajištěna především autobusy. Přímé spojení s centrem a hlavním nádražím je zajišťováno kyvadlovou autobusovou dopravou tzv. **Aerobusy**, které však jsou poměrně drahé – ve srovnání s taxi se již ve dvou lidech dostáváme na celkem srovnatelné náklady ve srovnání s rychlostí a operabilitou. Železniční spojení je jednou z dalších budoucích alternativ, vedle tzv. jednokolejného **moveru** spojujícího letiště a město.

Z pohledu našich potřeb a možností byly zajímavé **referáty a praktické ukázky z oblasti elektromobility a jejího využití ve veřejné dopravě**. V podstatě všechny referáty na toto téma potvrdily trvalé problémy s pořizovací cenou a provozními limity elektrovozů, nicméně podobně jako např. v Lipsku i zde panují poměrně značná očekávání budoucího vývoje v této oblasti a z toho plynoucí rozšiřování provozních zkoušek těchto vozidel a současně i sítě pro dobíjení baterií. Zajímavý je systém nahrazující dobíjení baterií v autech jejich výměnou SWAP`and GO.

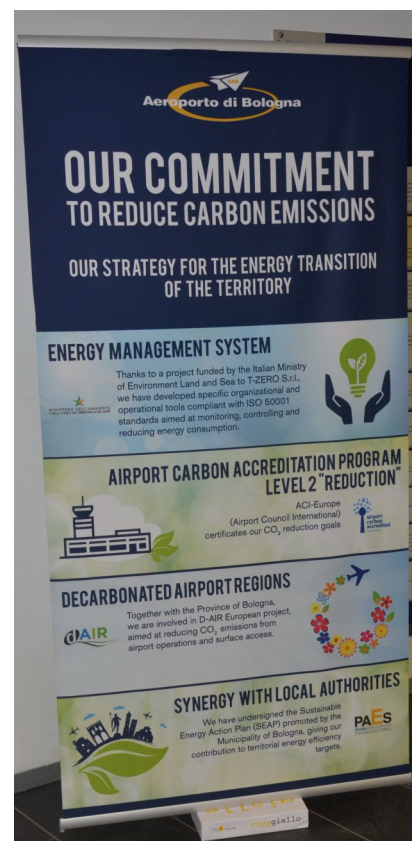
Projekt zeleného pásu podél severního okraje letiště je inspirativní z hlediska možnosti realizace podobného projektu v našich podmínkách v rámci širšího záměru na vytvoření „Zeleného pásu kolem Prahy“. Aktuálnost tohoto projektu podtrhuje i možná podpora v rámci programu ITI.

Letiště.

Boloňské letiště v posledních letech významně roste. Je to spojeno s celkovým rozvojem oblasti a tento trend potvrzuje užitečné propojení a důležitost letiště pro ekonomický rozvoj. V současné době využije služeb letiště více než 6 mil. pasažérů a počítá se s dalším rozvojem. Letiště se zapojilo do programu **Airport Carbon Accreditation** a **dosáhlo certifikátu druhého stupně podobně jako pražské letiště**. Energetickou efektivnost na letišti posuzuje nezávislá firma. Při hledání nových inovací při snižování energetické náročnosti je důležitá spolupráce s Boloňskou univerzitou. Ve snaze o snížení emisí CO₂ volí podobné postupy jako naše letiště – **snížení energetické náročnosti osvětlení, vytápění a ventilace**. S ohledem na klimatické podmínky se více zaměřují na **využití solární energie**.

Celkově byl program v mnoha ohledech zajímavý a potvrdil trendy a principy, které jsou pro rozvoj dopravy v okolí letišť a velkých měst ve většině partnerských regionů důležité:

- Společné plánování rozvoje metropolitních oblastí

- Integrace systémů veřejné dopravy
- Intermodalita a preference kolejové dopravy, včetně vysokorychlostní železnice
- Důraz na šetření energií a využití alternativních paliv
- Velká očekávání v oblasti budoucího rozvoje elektromobility (E-Bus, Free Duck, Solingo)

Free Duck – electric vehicle

Solvingo – the first solar energy motor-scooter

V některých těchto trendech jsme ať již z objektivních či subjektivních důvodů pozadu. V mnoha ohledech naopak, ať již ve veřejné dopravě, nebo při snižování uhlíkové stopy na letišti jsme dosáhli významných úspěchů.

Prezentace těchto našich reálií a hlavně plánů na zlepšení situace v krátkodobém i dlouhodobém horizontu by měla být předmětem naší studijní návštěvy, kterou budeme pořádat pro naše evropské partnery v březnu 2014.

Zapsal Vladimír Vytiska 21.1.2014 v Úněticích

Doplnili experti - Martin Jareš, Patrik Macho a Marek Zděradička.